Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi • Cilt 12, Sayı 45, Ocak 2016, ISSN 1300-0845, ss. 21-34
DO1: 10.14783/od.v12i45.1000020002

DOĞUM SONRASI ANNE VE BEBEK BAKIMI ASİSTAN HİZMETİNİN SATIN ALMA EĞİLİMİNİN YAPISAL EŞİTLİK MODELLERİ İLE İNCELENMESİ

Münevver TURANLI*
Dicle TAŞPINAR CENGİZ**
Merve AKGÜNGÖR***
Veysel KAMCI****

Öz

Amaç: Bu çalışmanın amacı, 25-40 yaş arası evli, son 5 yıl içinde doğum yapmış ya da çocuk sahibi olmayı düşünen kadınların anketimize verdikleri cevaplar doğrultusunda bir satın alma eğilimi oluşturmak, bu eğilimi etkileyen faktörleri belirleyip satışı arttırmak ve pazarlama stratejisi belirlemek için sektöre yol göstermektir.

Yöntem: Araştırmanın evrenini 25-40 yaş arası evli, son 5 yıl içinde doğum yapmış ya da çocuk sahibi olmayı düşünen kadınlar oluşturmuştur. Araştırmada kullanılan veri toplama aracı araştırmacılar tarafından literature dayalı olarak oluşturulmuştur. Araştırmamızda kullandığımız sorular asistan hizmeti veren hastanelerde çalışan yenidoğan hemşirelerinin görüşleri doğrultusunda hazırlanmıştır. Anket formu sosyal paylaşım sitelerinde sunulmuş ve cevaplar sanal ortamda saklanmıştır. Veriler Yapısal Eşitlik Analizi ile analiz edilmiş ve model kurulmaya çalışılmıştır.

Bulgular: Ankete katılan 173 kadının; yaş ortalaması 30 dur ve %3.5 i ilköğretim mezunu, %28.3 ü lise veya dengi okul mezunu, %68.2 si üniversite veya lisans üstü mezunudur. Gelir seviyesi bakımından büyük bir çoğunluğu iyi bir gelir düzeyine sahipken, çok az bir kısmı düşük gelir seviyesine sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Sonuç: Hizmeti veren kurumların kadınların ihtiyaçları ve beklentileri yönünde hizmeti sunmaları, bunun paralelinde ise maddi açıdan ailelerin bütçelerini aşmayacak yönde bir ücretlendirme yapmaları gerektiğidir.

Anahtar Kelimeler: Anne-Bebek Bakımı Asistan Hizmeti, Yapısal Eşitlik Analizi.

* İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstatistik Bölümü, Öğretim Üyesi, Prof.Dr.
** İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstatistik Bölümü, Öğretim Üyesi, Prof.Dr.
*** İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstatistik Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi.
**** İstanbul Ticaret Üniversitesi, İstatistik Bölümü, Yüksek Lisans Öğrencisi.

INVESTIGATION OF PURCHASING TRENDS OF AFTER BIRTH MOTHER AND BABY CARE ASSISTANT SERVICE WITH STRUCTURAL EQUATION MODELS

Abstract

Aim: The purpose of this study, 25-40 years married, gave birth in the last 5 years or are considering having children according to their answers to the survey on women in a buying trend, identify the factors that affect this trend and create sales and marketing strategy is to show the way for the sector to determine.

Method: The research population aged 25-40 are married, have given birth in the last 5 years or so were women who are considering having children. Used in the research literature is very collection tool was created based on the research literature. Questions that we used in our study has been prepared in accordance with the opinion of the assistant nurses working in neonatal hospital care providers. The questionnaire was presented on social networking sites and answers are stored in a virtual environment. Data were analyzed by analysis and structural equation models were tried to be.

Results: 173 women participated in the survey; The average age is 30 and 3.5% of primary school graduates, 28.3% graduated from high school or equivalent, 68.2% have graduated from college or higher education. The majority in terms of income level while a good income, have stated that they have a very small portion of the lower income levels.

Conclusions: Service organizations that provide services to women's needs and the expectations are in line with the family financially if it should make a compensation in the direction to exceed the budget.

Keywords: Mother-Baby Care Assistants Service, Structral Equation Analysis.

I. GİRİŞ

Doğumun sağlıklı koşullarda gerçekleştirilmesinin ve doğum sonu bakım hizmetlerinin düzenli olarak verilmesinin anne ve perinatal (fetüs) bebek ölümlerini azalttığı bilinmektedir. Sağlıklı koşullarda doğum ve doğum sonu anne ve yenidoğan bakımı, komplikasyonların azaltılmasında ve komplikasyon gelişmesi durumunda anne ve bebeklerde ölüm riskinin azaltılmasında en temel müdahaledir. Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından geliştirilen; anne ve çocuk sağlığında müdahale ve eylemleri yönlendiren ve rehberlik yapan 'Güvenli Annelik Paketi'nde bu şekilde belirtilmektedir.

Ülkemizde bebek ölümlerinin beşte birinin neonatal (yenidoğan) dönemde olduğu ve anne ölümlerinin büyük bir kısmının doğum sırasındaki kanama ve postpartum enfeksiyonlar nedeniyle olduğu göz önüne alınırsa doğum ve doğum sonrası bakım hizmetlerinin önemi daha iyi anlaşılacaktır [2].

II. ÇALIŞMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Son yıllarda gelişmekte olan asistan hizmetlerine dahil olan 'Doğum Sonrası Anne ve Bebek Bakımında Rehberlik' hizmeti oldukça ilgi görmektedir. Bireylerin bilinçlenmesine ve

refah düzeylerinin artmasına bağlı olarak gelişen sektör günümüzde popülerliğini arttırmış durumdadır.

Postpartum altı haftalık dönem, anneler için önemli biyo-psiko-sosyal değişimlerin yaşandığı bir dönemdir. Gebelikte ve doğum eyleminde enerji ihtiyacının ve fiziksel yorgunluğun artması, doğumda yumuşak doku travması ve artan kan kaybı, doğum sonrası dönemde kadının komplikasyonlar yönünden risk altında olmasına ve sağlık sorunlarının artmasına neden olmaktadır [5]. Anneler postpartum dönemdeki değişimlere uyum sağlama, kendi bakımlarını ve yenidoğanın gereksinimlerini karşılama çabası içindedirler. Tüm bunlar annelerde stres faktörü olarak etki ederler. Stresli durumların arttığı bu dönemde annelere yeterli desteğin sağlanmaması, onların fiziksel ve ruhsal sağlıklarını olumsuz yönde etkiler [26].

Anneler postpartum dönemde yaşadıkları sorunlarla başa çıkmada zorlanmaktadırlar [7]. Ancak doğumun fiziksel etkileri üçüncü haftadan itibaren belirgin ölçüde azaldığından, kendi bakımlarında ve yenidoğan gereksinimlerinin karşılanmasında daha fazla sorumluluk üstlenebilirler [5;26].

Postpartum 6 haftalık sürede anne ve bebeklere nitelikli bir izlem ve bakımın sağlanması için annelerin yaşadıkları sorunların sağlık personeli tarafından sürekli olarak değerlendirilmesi gerekir. Ebe ve hemşireler anneleri taburculuktan sonra kendi ortamlarında değerlendirebilirler. Annelerin bulundukları ortamda sorunlarını ve endişelerini daha rahat dile getirebilmesi, ilk günlerde yaşanacak sağlık sorunlarının erken dönemde önlenmesine olanak sağlar [15;26].

Hemşireler ilk ev ziyaretini taburculuk sonrası 24-48 saat içinde yapmalıdır. Sonraki ziyaretler postpartum iki ve altı hafta sonra yapılmalıdır [18;22;27]. Doğum sonrası annelerin istenen sıklıkta ziyaret edilmemesi, annelerin bu dönemde yaşayacakları sorunların artmasına ve tekrar hastaneye yatmalarına neden olmaktadır [7;13;18;20].

Özetle, postpartum dönemdeki sağlık bakımı annelerin fizyolojik, psikolojik ve sosyal gereksinimlerinin karşılanmasını kapsar. Annelerin ilk günlerden itibaren fiziksel yönden kendilerini rahat hissetmeleri, kendi ve bebek bakımınlarına aktif olarak katılmaları ve bakımlarını sürdürmede başarılı olmaları, fiziksel ve ruhsal sağlıkları üzerinde olumlu etki yaratır. Bu nedenle ebe ve hemşireler annelerin postpartum dönemdeki bakım gereksinimlerini değerlendirmeli, bu konuda gerekli bakım ve desteği sağlayarak annelik rolüne uyumlarını kolaylaştırmalı ve postpartum dönemdeki sorunlarının azalmasına yardımcı olmalıdır [5;15;19;26].

Sonuç olarak, ülkemizde de annelerin postpartum dönemdeki bakım gereksinimlerinin öncelikli olarak ele alınması, anne-bebek sağlığının geliştirilmesine sağlayacağı yararlar açısından, oldukça önemli olacaktır [2]. Annelerin bu dönemi bilinçli, sağlıklı ve mutlu bir şekilde geçirmesini amaçlayan 'Doğum Sonrası Anne ve Bebek Bakımı' hizmeti bugün birçok hastane ve özel kuruluşlarda hizmete sunulmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, 25-40 yaş arası evli, son 5 yıl içinde doğum yapmış ya da çocuk sahibi olmayı düşünen kadınların anketimize verdikleri cevaplar doğrultusunda bir satın alma eğilimi oluşturmak, bu eğilimi etkileyen faktörleri belirleyip satışı arttırmak ve pazarlama stratejisi belirlemek için sektöre yol göstermektir.

III. METOT

Doğum sonrası anne ve bebek bakım asistan hizmetinin satın alma eğilimini etkileyen gizil yapıların tanımlanmasında Yapısal Eşitlik Modeli (YEM) kullanılmıştır. YEM modelleri, gözlemlenen ve gizil (gözlemlenemeyen) değişkenleri aynı anda içerisinde barındıran yapısıyla, doğrulayıcı faktör analizi ve yol analizinin birleşmiş halidir. YEM'in öncül biçimleri Karl Jöreskog (1973), Ward Keesling (1973) ve David Wiley (1973)'in çalışmalarının ürünüdür ve bu nedenle ilk olarak JKW modeli olarak adlandırılmıştır.

YEM (Structural Equation Modeling-SEM), açık (gözlenen, ölçülen) ve gizli (gözlenemeyen, ölçülemeyen) değişkenler arasındaki nedensel ve korelasyon ilişkilerin bir arada bulunduğu modellerin test edilmesi için kullanılan kapsamlı bir istatistik yaklaşımdır [16;11]

Birçok disiplinde uygulama alanı bulan YEM'in bugün gelinen noktada oldukça popüler olmasının birçok nedeni bulunmaktadır. Bunun nedenlerinden biri YEM'in, deneysel yaklaşımlarla kolayca araştırılamayan temel problemlerin etkin biçimde incelenmesinde araştırmacılara olanak sağlamasıdır [4]. Ayrıca YEM, rastgele ve rastgele olmayan ölçüm hatalarını açıklama, tam-bilgi kestirimlerinin kullanımı yoluyla ilişkili bağımlı değişkenler ile modelleri kolayca birleştirme ve oldukça karmaşık modelleri karşılaştırabilme yeteneğine sahiptir [30]. Tüm bu özellikler YEM'i tercih edilir kılmaktadır.

YEM'i kurabilmek için bu araştırma kapsamında 30 adet likert ölçekli ifade kullanılmıştır. Ancak bu 30 ifadenin 26'sı modelde anlam kazanmıştır. Latent değişkenler aşağıdaki unsurlar ile oluşturulmuştur;

Beklenti Latent Değişkeni: K14, G14, G5, G4, G3, G2, G1, G6

Kalite Latent Değişkeni: G7, G8, G9, G10, G11, G12, G13

İhtiyaç Latent Değişkeni: K8, K1, K2, K3, K7, K6, K9, K10

Maddiyat Latent Değişkeni: K4 ve K5 değişkenlerinden oluşturulmuştur.

Satın alma eğilimi ise K11 değişkeni ile ifade edilmiştir.

III.1. Yapısal Bir Modelin Oluşturulması

Yapısal eşitlik modelleri, değişkenler arasındaki nedensellik ilişkilerinin geçerliliğini test etmektedir. Bir modelin oluşturulması süreci, değişkenler arasındaki nedensellik ilişkilerini

tanımlayan bir modelin ortaya konulmasını ifade eder. Değişkenler arasındaki ilişkilerin oluşturulması sürecinde korelasyon analizi ve açıklayıcı faktör analizi sonuçları önemli bilgiler vermektedir. Jöreskog yapısal eşitlik analizinde değişkenler arasındaki ilişkilerin özelleştirilmesi sürecini sistematikleştirmek amacıyla, modelin oluşturulması aşamasında araştırmacılar tarafından benimsenebilecek üç farklı strateji önermektedir[17]:

III.1.1. Doğrulayıcı Modelleme Stratejisi

Bu modelleme çalışmalarının temel amacı, çok net olarak belirlenmiş bir modelin veri tarafından doğrulanıp doğrulanmadığının test edilmesidir. Ancak veri tarafından doğrulamak modelin tamamıyla doğrulandığı anlamına gelmez[9]. Bu stratejiyi uygulayan araştırmacı, değişkenler arasındaki ilişkilerin varlığını kurulan tek bir modelle test etmekte ve sonuçta modeli kabul veya reddetmektedir.

III.1.2. Alternatif Modeller Stratejisi

Bu tür çalışmalarda temel amaç, bir dizi değişken ele alındığında, söz konusu değişkenler arasındaki ilişkileri açıklamada alternatif modeller arasında en çok hangisinin veri tarafından desteklendiğini belirlemektir. Araştırmacı, değişkenler arasındaki olası ilişkileri ve bu ilişkilerin yönünü, özelleştirmiş olduğu birden fazla model yardımıyla göstermektedir. Daha sonra bu modelleri sırasıyla test etmekte ve özelleştirmiş olduğu birden fazla model içinden model uyumu en iyi olan modeli seçerek, araştırmanın sonuçlarına dair yorumları bu model üzerinen yapmaktadır.

III.1.3. Model Geliştirme Stratejisi

Bu stratejinin temeli, bir dizi değişken arasındaki ilişkileri en iyi açıkladığı varsayılan bir modelin test edilmesi ve analiz sonuçlarına dayanarak modelin geliştirilmesi yönünde iyileştirmeler yapılmasıdır. Bu stratejiyi benimseyen bir araştırmacı, değişkenler arasındaki ilişkileri özelleştirme sürecinde, modele ilişkin model uyumunu artırıcı göstergelerden yararlanarak, model uyumunu en üst düzeye çıkaracak biçimde modeli özelleştirmektedir. Sonrasında model uyumunun en iyi düzeye geldiği noktada, elde edilen temel model üzerinde araştırmanın sonuçlarına ilişkin yorumlar yapılmaktadır.

Bir yapısal eşitlik modelinin oluşturulmasında ilk ve en önemli adım teoridir. Modelin temelini teori oluşturur. Bu anlamda teori, modelin çıkış noktasıdır ve dolayısıyla bir modelin kurulabilmesi için ilgili konudaki teorinin ayrıntılı olarak incelenmesi gerekir. Bunula birlikte bir yapısal eşitlik modeli için beş temel adımdan bahsedilebilir [3]. Bunlar, model belirleme, model tanımlama, model tahmini, model testi ve model modifikasyonudur.

III.2. Modelin Belirlenmesi

Yapısal eşitlik modellemesinin ilk adımı, teoriden hareketle modelin tanımlanmasıdır. Modelleme süreci YEM'in temeli olan, değişkenler arası karmaşık ilişkilerin tanımlanması adımının çıkış noktası olarak kabul edilmektedir.

Model tanımlama sürecinde modeldeki tüm ilişkiler doğrusal varsayılmıştır. YEM'de model kurma süreci modeldeki değişkenlere ait tüm parametrelerin tanımlanması anlamına gelmektedir. Parametrelerin tanımlanması ise modelde yer alacak tüm değişken ve ilişkilerin (korelasyonel ve regresif) belirlenmesidir.

İstatistiksel yöntemlerin çoğunda analizler bireysel gözlemler üzerinden gerçekleştirilmekte ve buna ilişkin modeller kurulmaktadır. Örneğin çoklu regresyon veya Varyans Analizi (ANOVA) gibi yöntemlerde regresyon katsayıları veya hata varyansı kestrimleri, her bir gözlemin, gözlenen ve kestirilen değerleri arasındaki farkın kareler toplamını en küçüklemek yoluyla hesaplanır. Ancak yol analizinde ve doğrulayıcı faktör analizinde gözlemlerden ziyade kovaryanslar dikkate alınır.

IV. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırma evreni İstanbul'da ikamet eden 25-40 yaş arası evli, en fazla 5 yıl içerisinde doğum yapmış veya çocuk sahibi olmayı düşünen kadınlardan oluşmaktadır.

Kartopu örneklemesi metoduyla seçilen ve İstanbul'da ikamet eden belirlenen kriterlerdeki 173 kadın örneklemimizi oluşturmaktadır.

V. BULGULAR

Bu çalışmada verilerin toplanmasında online anket yöntemi kullanılmıştır. Anket formunda yer alan sorular araştırmamızda belirtilen hedeflere uygun bir şekilde belirlenmeye çalışılmış, soruların anlaşılabilir ve kısa olmasına özen gösterilmiştir. Araştırmamızda kullandığımız sorular asistan hizmeti veren hastanelerde çalışan yenidoğan hemşirelerinin görüşleri doğrultusunda hazırlanmıştır. Anket formu sosyal paylaşım sitelerinde sunulmuş ve cevaplar sanal ortamda saklanmıştır. Doğum sonrası anne ve bebek bakım asistan hizmetinin satın alma eğiliminine yönelik 30 ifade (madde) bulunmaktadır. Ancak analizde sadece 26 tanesi kullanılmıştır. Diğer dört ifade grafiklerde mantık hatalarına neden olduğundan analizden çıkartılmıştır. 5'li likert olarak ölçeklenen 26 ifade aşağıdaki gibidir;

G1: Kadının hamile kalmadan önce bebeğe hazır olup olmadığını anlayabilmesi için bir psikologdan yardım alması..

G2: Doğum gerçekleşmeden önce annenin yenidoğan hemşirelerinden eğitim alması...

G3: Doğum gerçekleşmeden önce annenin eşi/kız kardeşi/annesi vs. anneyle birlikte yenidoğan hemşirelerinin eğitimine katılması...

G4: Doğum gerçekleştikten sonra yenidoğan hemşirelerinin annelere ziyarette bulunması ve ihtiyaç duyulan konularda yol göstermesi...

G5: Doğum gerçekleştikten sonra annelerin yenidoğan hemşirelerinden psikolojik yardım alması...

G6: Doğum gerçekleştikten sonra annelerin hemşirelerden evde emzirme eğitimi alması..

G7: Asistan hizmetini veren hemşirenin yeterli bilgiye sahip olması...

G8: Asistan hizmetini veren hemşirenin anneye arkadaşça yaklaşması...

G9: Asistan hizmetini veren hemşirenin ikna kabiliyetinin yüksek olması...

G10: Asistan hizmetini veren hemşirenin psikolojik açıdan yeterli olması...

G11: Verilen asistan hizmetinin annenin psikolojik özelliklerine göre değişkenlik göstermesi...

G12: Verilen asistan hizmetinin annenin fizyolojik özelliklerine göre değişkenlik göstermesi...

G13: Asistan hizmetinin sadece hemşire tarafından değil, ihtiyaca göre doktor tarafından verilmesi...

G14: Asistan hizmeti kapsamına eş/anne/kız kardeş vs.'nin dahil edilmesi...

G15: Hamileliğim boyunca doktorumun kadın olması...

K1: Eğer kendimi yeterli hissetmiyorsam emzirme konusunda yenidoğan hemşiresinden bebek bakım eğitimi alırım.

K2: Eğer doğum yaptıktan sonra bebeğimi emzirme konusunda sıkıntı yaşarsam yenidoğan hemşiresinden asistan hizmeti satın alırım.

K3: Eğer doğum yaptıktan sonra psikolojim kötüyse psikolojik danışmanlık konusunda asistan hizmeti satın alırım.

K4: Eğer maddi durumum elverirse doğum yaptıktan sonra ihtiyacım olan doğum sonrası asistan hizmetlerinden satın alırım.

K5: Eğer şirketin/hastanenin vs. kaliteli hizmet verdiğine inanırsam ücretini önemsemeden ihtiyacım olan asistan hizmet(ler)inden satın alırım.

K6: 'Doğum sonrası anne ve bebek bakımı' asistan hizmeterini veren şirketlerin/hastanelerin bebek bakıcıları da yetiştirmesini isterim.

K7: Eğer ihtiyacım varsa bu tip kuruluşların eğitiminden ve onayından geçen bebek bakıcılarından birini tercih ederim.

K8: Hamile kalmayı düşünen bir kadının bebeğe hazır olup olmadığını anlamak amacıyla bir psikoloğa danışmasını öneririm.

K9: Günümüzde annelerin kulaktan dolma bilgilerle değil alanında uzman kişilerden aldığı eğitim ve hizmetlerle bebeğini büyütmesini öneririm.

K10: Annelerin danışmanlık hizmetini sadece doğum sonrası değil çocuklarının ergenlik döneminde de almasını öneririm.

K11: Eğer hamile kalırsam bu hizmeti satın alırım.

K12: Eğer hamile kalırsam ve maddiyatı düşünmezsem bu hizmeti satın alırım.

K13: Eğer hamile kalırsam ve ihtiyaç duyarsam bu hizmeti satın alırım.

K14: Böyle bir hizmetin var olması beni mutlu etti.

K15: Hamileliğim süresince doktorumun cinsiyeti benim için önemlidir.

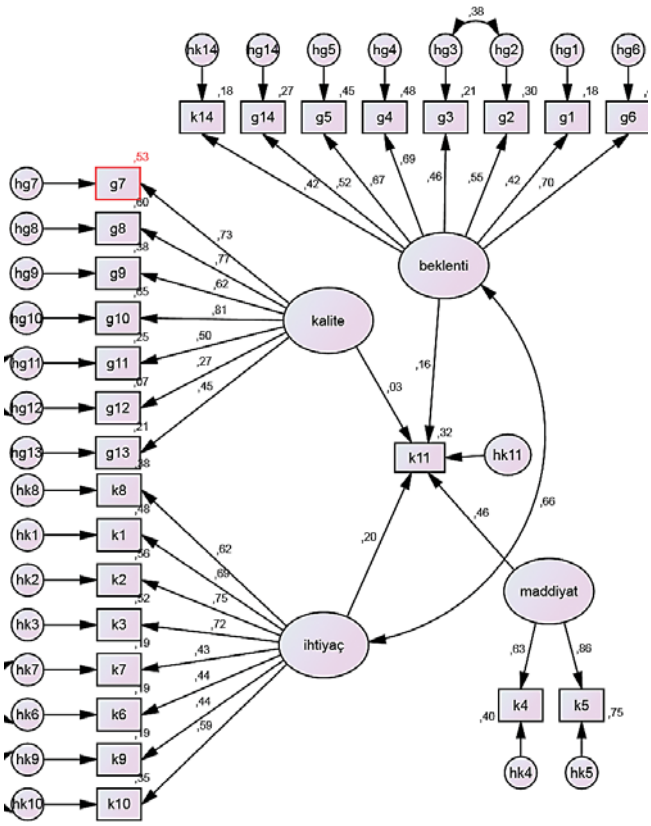
Diğer taraftan, Ankete katılan 173 kadının; yaş ortalaması 30'dur ve %3.5'i ilköğretim mezunu, %28.3'ü lise veya dengi okul mezunu, %68.2'si üniversite veya üzeri kademe mezunudur. Gelir seviyesi bakımından büyük bir çoğunluğu iyi bir gelir düzeyine sahipken, çok az bir kısmı düşük gelir seviyesine sahip olduklarını belirtmişlerdir. Kadınların %72.3'ünün eşi haneye asıl gelir getiren kişi iken %27.7'si kadının kendisidir. Çalışma durumlarına bakıldığında %55.5'i sabit gelirli bir işte çalışırken %44.5 sabit gelirli bir işte çalışmamaktadır. Kadınların %15.6'sı hamiledir, %46.9 u yakın zamanda çocuk sahibi olmayı düşünmektedir ve %65.9'u hiç doğum yapmamıştır. Daha önce doğum yapmış olan kadınların %24.3'ünün bir çocuğu, %7.5'inin iki çocuğu ve %2.3'ünün üç veya daha fazla sayıda çocuğu vardır. Araştırmamıza katılan kadınların annelerinin eğitim durumları ise; %37'si ilkokul, %12.7'si ortaokul, %28.3'ü lise veya dengi okul ve %22'si üniversite veya üzeri kademedir.

V.1. Verilerin Çözümlenmesi

Ankette sorulan 26 ifade AMOS programında Doğrulayıcı Faktör Analizi uygulanmış ve gözlemlenen değişkenlerin ait oldukları gizil değişkenle ilişkili olup olmadığına bakılmıştır. Veri seti tanıtıldıktan sonra analizi başlatabilmek için grafik (path) çizimi gerekir. Denenen ilk model de gizil değişken diyagramı Şekil 1'de verildiği gibidir.

Şekil 1'de ayrıca, değişkenlerin bağlı oldukları gizil değişkenlerle olan korelasyonları ve gizil değişkenlerin de genel satın alma eğilimi üzerindeki faktör yükleri verilmiştir. K11 değişkeni genel satın alma eğilimini simgelemektedir. Ankette geçen "Eğer hamile kalırsam bu hizmeti satın alırım." sorusunun karşılığıdır.

Örneklem büyüklüğü 250'nin altında kaldığı için, CMIN/DF ve RMSEA değerleri modelimizin anlamlılığını test edebilmemiz için yeterlidir. Bu durum da bu çalışma için bir sınırlayıcı olduğu şeklinde yorumlanabilir. RMSEA 0 ile 1 değerleri arasında değişir. Sıfıra yakın değerler vermesi (gözlenen ve üretilen matrisler arasında minimum hata olması) istenir. 0,05'e eşit veya küçük olması mükemmel uyum, 0,08'e kadar olan değerin de kabul edilebilir uyum olduğunu gösterir [1],[10]. İndeksin 0,10 ve üzerindeki değerleri ise zayıf uyuma işaret etmektedir [8].

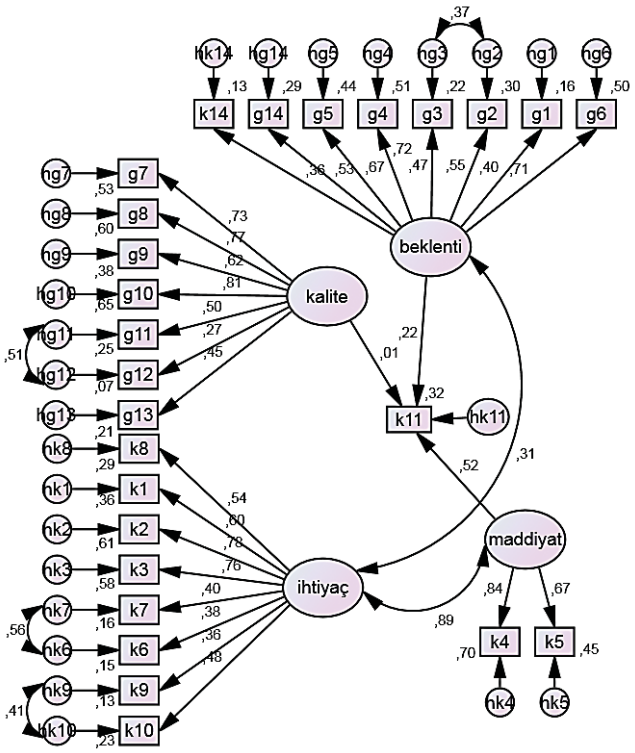
Şekil 1. Gizil değişkenler ve Faktör Yükleri

CMIN/DF: 2,745; ***RMSEA: 0,10;***

Hata terimlerinin birbirleri ile olan korelasyonları, bağlı oldukları değişkenlerin birbirleri ile olan korelasyonları olarak da kabul edilebilir.

RMSEA değeri 0.10 nispeten kabul edilebilir bir değerdir. Genel olarak model uyumludur denilebilir.

Bu modele alternatif diğer bir model ise Şekil 2'deki diyagramda verildiği olabilir. .

Şekil 2. Gizil değişkenler ve Faktör Yükleri

CMIN/DF: 2.414; RMSEA: 0,091;

Bu model teknik olarak bir önceki modele göre daha kabul edilebilir bir modeldir. Fakat iki model arasındaki piyasaya uygulanabilirlik tartışmaya açıktır.

VI. SONUÇ

Birinci modelimizde;

Uyum indeksleri modelimizin istatistiksel olarak anlamlı ve uyumlu olduğunu gösterir. Ayrıca YEM'e baktığımızda beklenti ile satın alma eğilimi değişkeni arasındaki ilişki katsayısı 0.16 , kalite ve satın alma eğilimi değişkeni arasındaki ilişki katsayısı 0.03, ihtiyaç ile satın alma eğilimi değişkeni arasındaki ilişki katsayısı 0.20 ve maddiyat ile satın alma eğilimi değişkeni arasındaki ilişki katsayısı 0.46 dır. Aynı zamanda ihtiyaç gizil değişkeni ile beklenti gizil değişkeni arasındaki ilişki katsayısı 0.66 dir. Gizil değişkenlerin satın alma eğilimi üzerindeki en yüksek ilişki katsayısı maddiyata aittir. Fakat ihtiyaç ve beklenti arasındaki yüksek ilişki; ihtiyaçlar arttıkça beklentinin artacağını buna rağmen de maddiyatın hep ön

planda olacağını gösterir. Kalite gizil değişkeninin genel satın alma eğilimiyle ilişkisinin düşük olması ise insanların düşüncesinin 'hizmetin zaten kaliteli olması gerektiği' yönünde olmasından kaynaklanır.

Tüm bu sonuçlardan yola çıkarak Model 1 için çıkarılacak genel yorum ise; hizmeti veren kurumların kadınların ihtiyaçları ve beklentileri yönünde hizmeti sunmaları, bunun paralelinde ise maddi açıdan ailelerin bütçelerini aşmayacak yönde bir ücretlendirme yapmaları gerektiğidir.

İkinci modelimizde;

Uyum indeksleri modelimizin istatistiksel olarak anlamlı ve uyumlu olduğunu gösterir. Ayrıca YEM'e baktığımızda birinci modele kıyasla ihtiyacın direkt olarak değil, beklenti ve maddiyat üzerinden dolaylı olarak genel satın alma eğilimine bağlandığı görülür. Bunun nedeni, bu düzenleme sonucunda model uyumunun birinci modele kıyasla daha iyi olmasıdır. Modifikasyon sonucunda ki-kare ve RMSEA uyum indeksleri daha düşük çıkmıştır (bu iyi bir durumdur) ve beklenti ile genel satın alma eğilimi arasındaki ilişki katsayısı 0.22'ye, maddiyatla genel satın alma eğilimi arasındaki ilişki katsayısı 0.52 ye çıkmıştır. Bunun yanı sıra ihtiyaç ile beklenti arasındaki ilişki katsayısı 0.31'e düşmüş ve ihtiyaç ile maddiyat arasındaki ilişki katsayısı 0.89 olmuştur. Kalite gizil değişkeninde kayda değer bir değişim olmamıştır. Gizil değişkenlerin genel satın alma eğilimi üzerindeki en yüksek ilişki katsayısı yine maddiyata aittir. Fakat ihtiyaç ve maddiyat arasındaki yüksek ilişki maddi güç arttıkça ihtiyaçların da artacağını, başka bir açıdan bakıldığında ihtiyaçlar artsa da maddiyat engeline takılacağını gösterir. Öte yandan model 2 de modifikasyonlar sonucunda ihtiyaç gizil değişkenine bağlı olan gözlemlenebilir değişkenlerin faktör yüklerinde artış görülmektedir. Bu da ihtiyacın direkt olarak değil dolaylı yoldan yani başka faktörlere (gizil değişkenlere) bağlı olarak anlam kazandığını yani ön plana çıktığını gösterir.

Tüm bu sonuçlardan yola çıkarak Model 2 için çıkarılacak genel yorum ise; hizmeti veren kurumların kadınların beklentileri yönünde bir hizmet sunmaları ve maddi açıdan ailelerin bütçelerini aşmayacak yönde bir ücretlendirme yapmaları gerektiğidir. Başka bir açıdan bakıldığında ise Model 2 nin diğer bir yorumu; bu hizmeti veren kurumların gelir düzeyi yüksek aileleri hedef alarak pazarlama yapmaları gerektiğidir.

Kurulan ikinci model teorik olarak daha anlamlı olmasına rağmen birinci model pratikte daha uygulanabilir bir modeldir. Uygulanabilir yapıdaki modeller her zaman indeksler baz alınarak oluşturulmaz. Uyum indekslerine ek olarak piyasa/pazar dinamikleri de dikkate alınmalıdır. Buna dayanarak sektöre yeni giren, doğum sonrası anne ve bebek bakımı asistan hizmeti sunmayı amaçlayan kurumlara önerilen model birinci modelimizdir.

Yararlanılan Kaynaklar

[1] ANDERSON, J. ve GERBING, D. 1984. The Effect of Sampling Error on Convergence, Improper Solutions and Goodness of Fit Indicates for Maximum Likelihood Confirmatory Factor Analysis. Pyschometrika

[2] BALKAYA, N. 2002. Postpartum Dönemde Annelerin Bakım Gereksinimleri ve Ebe-Hemşirenin Rolü. C.Ü Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi

[3] BAYRAM, N. 2010, Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş, AMOS Uygulamaları, Ezgi Kitapevi.

[4] BENTLER, P.M. 1986. Lagrange Multiplier and Wald Tests for EQS/PC. Los Angeles: BMDP Statistical Software

[5] BOBAK, I.M. ve JENSEN, M.D. 1993.Maternity and Gynecologic Care, Fifth Edition, St. Louis, The Mosby-Year Book

[6] BOLLEN, K.A. ve CURRAN, P.J. 2006. Latent Curve Models: A Structural Equation Approach. Hoboken, Nj

[7] BROWN, S.G. ve JOHNSON, B.T. 1998. Enhancing Early Discharge With Home Follow-Up: A Pilot Project, JOGNN

[8] BROWNE, M.W. ve CUDECK, R. 1993. Alternative Ways of Assessing Model Fit. (Edi.: K.A. Bollen ve J.S.Long). Testing Structural Equation Models. Thousand Oaks: Sage

[9] BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. 2004. Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı. Ankara

[10] BYRNE, B.M. 1998. Structural Equation Modelling with LISREL, PRELIS and SIMPLIS: Basic Concepts, Applications and Programming. New Jersey

[11] BYRNE, B.M. 2010. Structural Equation Modeling with AMOS. New York

[12] COCHRAN, W. G. 1968. Errors of Measurement in Statistics, Technometrics

[13] DARJ, E. ve STALNACKE B. 2000. Very Early Discharge from Hospital After Normal Deliveries, Ups J Med Sc

[14] FULLER, W. A. 1987. Measurement Error Models, New York

[15] GORRIE, T.M. MCKINNEY, E.S. ve MURRAY, S.S. 1998. Foundations of Maternal-Newborn Nursing, Second Edition, W. B. Saunders Company, Philadelphia

[16] HOYLE, R.H. 1995. The Structural Equation Modeling Approach: Basic Concepts and Fundamental Issues. (Edi.: R.H. Hoyle), Sturctural Equation Modeling: Concepts, Issues and Applications. Newbury Park, CA

[17] JÖRESKOG, K.G. 1969. A General Approach to Confirmatory Maximum Likelihood Factor Analysis, Psychometrika

[18] LIEU, T.A. ve BRAVEMAN, P.A. ve ESCOBAR, G.J. 2000. A randomised Comparision of Home and Clinic Follow-Up Visits After Early Postpartum Hospital Discharge, Pediatrics

[19] LUGINA, H.I. CHRISTENSSON K. ve MASSAWE, S. 2001. Change in Maternal Concerns During the 6 Weeks Postpartum Period: A Study of Primiparous Mothers in Dar Es Salaam, Tanzania, J Midwifery&Womens Health

[20] MALNORY, M. 1997. Mother-Infant Home Care Drives Quality in a Managed Care Environment, J Nursing Care Quality

[21] MEREDITH, W. ve TISAK, J. 1990. Latent Curve Analysis. Psychometrica

[22] NEYZİ, O. 1994. Anne ve Çocuk Sağlığında Öncelikler, İstanbul

[23] PEDHAZUR, E.J. 1997. Multiple Regression in Behavioral Research. Orlando, FL

[24] RAYKOV, T. ve PENEV, S. 2001. The Problem of Equivalent Structural Equation Models: An Individual Residual Perspective. New Developments and Techniques in Structural Equation Modeling, Marcoulides G. A. and Schumacker R. E. (eds.), Mahvah, NJ

[25] RAYKOV, T. ve MARCOULIDES, G.A. 2006. A First Course in Structural Equation Modeling. Mahwah, New Jersey

[26] REEDER, S. MARTIN, L.L. ve KONIAK-GRIFFIN, D. 1997. Maternity Nursing, Eighteenth Edition, Philadelphia

[27] SAĞLIK BAKANLIĞI 1997. Çocuk Sağlığı El Kitabı, 7. Baskı, Ankara

[28] SCHUMACKER, R.E. ve LOMAX, R.G. 2004. A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling. Mahvah, New Jersey

[29] TEZCAN, C. 2008. Yapısal Eşitlik Modelleri, Ankara

[30] WILLIAMS, J.L. BOZDOGAN, H. AIMAN-SMITH, L. 1995. Inference Problems with Equivalent Models. (Edi.: A.G. Marcoulides ve R.E. Schumacker) Advanced Structural Equation Modeling Issues and Techniques, New Jersey

Münevver TURANLI - mturanli@ticaret.edu.tr

Prof.Turanli graduated from the Marmara University, Academy of Economics and Administrative Sciences. She get the Phd degree in 1995, than began teaching Statistics as a faculty member at the same University. Turanlı had been an associate professor at Istanbul University in 1982. In 1988 she became a professor at Marmara University. She continued her mission at The Marmara University until 2000, as Head of the Department of Econometrics. In 2001, she began an also mission in Istanbul Commerce University, as Dean of Faculty of Sciences and Literatures. She is currently continuing her duties as Head of Department of Statistics at the same university. Turan's books and published several articles in both international and nationally unmarked.

Dicle TAŞPINAR CENGİZ - dtaspinar@ticaret.edu.tr

Prof. Cengiz was born in Ankara, Turkey. She graduated from Hacettepe University, Faculty of Science, Department of Statistics in 1993. Than she completed the master of science and get the phd dgree on Statistics from the Marmara University, Enstitu of Social Science in 2000. Between 1995-2001, she worked at Marmara University Faculty of Economics as a research assistant in the Department of Econometrics. Associate professor in 2008 and get the title of proffessor in 2014. Since 2001, the academic work in Istanbul Commerce University Faculty of Science and Literature, Department of Statistics is continuing as a lecturer. Cengiz has Many articles published in national and international journals.

Merve AKGÜNGÖR - mervee@gmail.com

Akgüngör was born in İstanbul. She graduated from the Statistics at İstanbul Commercial University with %100 scholarship in 2012.During her student years she worked at Synovate and worked different projects. Following her graduation she worked at Akademetre Research and Strategic Planning, DORinsight Research and Consultancy and Barem Research. She worked and directed many B2B & B2C projects locally and abroad, for durables, automotive, finance, telecommunications, Shopping Malls, FMCG for national as well as international clients. Also she worked advanced statistical analysis projects. In March 2015 she joined Sia Insight as a Project Manager. She is still Master of Science - Statistics student at İstanbul Commerce University.

Veysel KAMCI - vkamci@gmail.com

Kamci was born in Ankara, Turkey. He graduated from Hacettepe University, Faculty of Science, Department of Statistics in 1993. He worked at TUIK (State Statistical Insitute of Turkey). He moved to Infratest Burke (Synovate) and conducted several conjoint studies and managed statistical department. After this period, he worked in the finance sector for two major banks (YKB & Garanti) and gained extensive knowledge on data mining and statistical modelling projects. He then moved back to the industry and started at Synovate as head of Business Intelligence & Decision Systems Department. During this appointment, he was also responsible for managing the Decision System Hub for the global network, covering all kinds of advanced statistical analysis. Veysel then started working as Head of Quantitative department at Barem Research, also handling projects requiring marketing science experience. After 20 years of experience in the industry, he is going to join PONERA Research and Consultancy as of November 2014 to manage all kinds of advanced statistical analysis and modelling studies